

Kohtuasi C-272/19**Eelotsusetaotluse kokkuvõte vastavalt Euroopa Kohtu kodukorra artikli 98 lõikele 1****Saabumise kuupäev:**

1. aprill 2019

Eelotsusetaotluse esitanud kohus:

Verwaltungsgericht Wiesbaden (Saksamaa)

Eelotsusetaotluse kuupäev:

27. märts 2019

Kaebaja:

VQ

Vastustaja:

Land Hessen (Hesseni liidumaa)

Põhikohtuasja ese

Andmekaitseõigus; kaebaja isikuandmetega, mida säilitab Hesseni liidumaa parlamendi (Hessischer Landtag) petitsioonikomisjon, seotud teave ja dokumentidega tutvumine; teabe andmisest keeldumine

Eelotsusetaotluse ese ja õiguslik alus

Määruse (EL) 2016/679 esemeline kohaldamisala; mõiste „avaliku sektori asutus, amet või muu organ“ määruse (EL) 2016/679 artikli 4 punkti 7 tähenduses; andmesubjekti õigus tutvuda andmetega vastavalt määruse (EL) 2016/679 artiklile 15; eelotsusetaotluse esitanud kohtu sõltumatus ja erapooletus vastavalt ELTL artiklile 267 ja Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikli 47 teisele lõigule

Eelotsuse küsimused

1. Kas Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määrus (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste

andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus) – käesoleval juhul selle artikkel 15 (Andmesubjekti õigus tutvuda andmetega) – kuulub kohaldamisele liikmesriigi föderaalüksuse parlamendi pädeva komisjoni suhtes, kes käsitleb kodanike avaldusi – käesoleval juhul Hesseni liidumaa parlamendi petitsioonikomisjon –, ja kas asjaomast komisjoni tuleb selles mõttes pidada avaliku sektori asutuseks määruse (EL) 2016/679 artikli 4 punkti 7 tähenduses?

2. Kas eelotsusetaotluse esitanud kohus on sõltumatu ja erapooletu kohus ELTL artikli 267 tähenduses koostoimes Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikli 47 teise lõiguga?

Viidatud liidu õigusnormid

Euroopa Liidu põhiõiguste harta (edaspidi „põhiõiguste harta“) artikli 47 teine lõik

ELTL artikkel 267

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määruse (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus) (ELT 2016, L 119, lk 1; edaspidi „määrus (EL) 2016/679“) artikkel 2, artikli 3 lõige 1, artikli 4 punkt 7 ja artikkel 15

Viidatud liikmesriigi õigusnormid

Põhiseadus (Grundgesetz), artiklid 17, 92 ja 97

Saksamaa seadus kohtuniku staatuse kohta (Deutsches Richtergesetz, DRiG), § 26 („Teenistuslik järelevalve“)

Halduskohtumenetluse seadustik (Verwaltungsgerichtsordnung, edaspidi „VwGO“), § 1 („Halduskohtute sõltumatus“), § 18 („Ajutine kohtunik“), § 38 („Teenistuslik järelevalve; järelevalvet teostav asutus“); § 39 („Haldustoimingud“)

Hesseni liidumaa põhiseadus (Verfassung des Landes Hessen, edaspidi „HV“), artikkel 17 („Petitsiooniõigus“), artiklid 126 ja 127

Hesseni liidumaa andmekaitse ja teabevabaduse seadus (Hessisches Datenschutz- und Informationsfreiheitsgesetz, edaspidi „HDSIG“), § 30 lõige 1 („Isikuandmete töötlemine liidumaa parlamendis ja kohalikes esinduskogudes“)

Hesseni liidumaa parlamendi kodukord (Geschäftsordnung des Hessischen Landtags), § 112 lõige 6

Hesseni liidumaa parlamendi andmekaitsekord (Datenschutzordnung des Hessischen Landtags) (Hesseni liidumaa parlamendi kodukorra lisa 4; Anlage 4 der Geschäftsordnung des Hessischen Landtags), § 10 („Petitsioonidega seonduvate andmete säilitamine“)

Suunised salastatud teabe käitlemise kohta Hesseni liidumaa parlamendis (Richtlinien für den Umgang mit Verschlussachen im Bereich des Hessischen Landtags) Hesseni liidumaa parlamendi kodukorra lisa 2 (Anlage 2 der Geschäftsordnung des Hessischen Landtags; edaspidi „salastatud teabe käitlemise suunised“), § 13 („Eraeluliste saladuste kaitse“)

Hesseni liidumaa seadus kohtuniku staatuse kohta (Hessisches Richtergesetz, edaspidi „HRiG“), § 2 („Avaliku teenistuse sätete kohaldamine“), § 2b („Teenistusala hindamine“), § 3 („Kohtuniku ametisse nimetamine“)

Kohtuasja asjaolude ja menetluse lühikokkuvõte

- 1 Kaebaja palub teavet või võimalust tutvuda dokumentidega tema isikuandmete kohta, mida Hesseni liidumaa parlamendi petitsioonikomisjon säilitab seoses kaebaja esitatud ja lahendatud petitsiooniga nr 1728/18.
- 2 Vastustajaks olev Hesseni liidumaa parlamendi eesistuja jätab teabenõude rahuldamata.
- 3 Tema sõnul kujutab petitsioonimenetlus endast Hesseni liidumaa parlamendi parlamentaarset ülesannet, mistõttu ei kuulu määrus (EL) 2016/679 Hesseni liidumaa parlamendi suhtes kohaldamisele. See tuleneb käesoleval juhul kohaldatavatest õigusnormidest, nimelt HDSIG § 30 lõikest 1, mis käsitleb isikuandmete töötlemist liidumaa parlamendis ja kohalikes esinduskogudes, ning Hesseni liidumaa parlamendi kodukorra §-st 112, mis viitab Hesseni liidumaa parlamendi andmekaitsekorrale, mis on esitatud sama kodukorra lisa 4, ja salastatud teabe käitlemise suunistele, mis on esitatud sama kodukorra lisa 2.
- 4 Nimetatud õigusnormide kohaselt ei avaldata petitsioonidokumente ega neis sisalduvaid andmeid petitsiooni esitajatele. Määrus (EL) nr 2016/679 ega Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. oktoobri 1995. aasta direktiiv 95/46/EÜ üksikisikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise kohta (EÜT 1995, L 281, lk 31; ELT eriväljaanne 13/15, lk 355; edaspidi „direktiiv 95/46/EÜ“), mis kehtis kuni 24. maini 2018, ei sisalda ühtegi sätet parlamentaarsete toimingute käitlemise kohta.
- 5 Kaebaja esitas teabe andmisest keeldumise peale 22. märtsil 2013 kaebuse Verwaltungsgericht Wiesbaden'ile (Wiesbadeni halduskohus). Kaebaja püü saada asjaomast teavet petitsioonimenetlusega seotud ministriumide kaudu ja rahuldada taotlus sel viisil nurjus. Selle tulemusel uuendati 29. juulil 2015 menetlust ja kaebaja jääb oma nõude juurde saada teavet Hesseni liidumaa parlamendi petitsioonikomisjonilt.

- 6 Teabe andmisest keeldumine oleks vastavalt HDSIG § 30 lõikele 1 koostoimes salastatud teabe käitlemise suuniste §-ga 10 lubatav, kui petitsioonikomisjoni suhtes ei kohaldata määrust (EL) 2016/679. Seevastu tuleks kaebus rahuldada, kui teabenõude alusel teabe andmine ei oleks eespool nimetatud õigusnormidega vastuolus. Seetõttu tuleb selgitada määruse (EL) 2016/679 kohaldamisala, täpsemalt selle esemelist kohaldamisala vastavalt artiklile 2. See on esimese küsimuse ese.
- 7 Saksamaa halduskohtute süsteemi arvestades tekib eelotsusetaotluse esitanud kohtul siiski – teise küsimuse raames sõnastatud – küsimus, kas ta üleüldse tegutseb kohtuna ELTL artikli 267 teise lõigu tähenduses.

Eelotsusetaotluse põhjenduse lühikokkuvõte

Esimene küsimus

- 8 Kaebajal oleks õigus saada Hesseni liidumaa parlamendilt teavet vastavalt määruse (EL) 2016/679 artiklile 15, kui Hesseni liidumaa parlamendi petitsioonikomisjoni suhtes kuuluks kohaldamisele määruse (EL) 2016/679 artikli 2 lõige 1 ja tegemist oleks „avaliku sektori asutusega“ määruse (EL) 2016/679 artikli 4 punkti 7 tähenduses.
- 9 Vastavalt määruse (EL) 2016/679 artiklile 15 on igal ajal õigus saada teavet tema isiku kohta säilitatud andmete kohta. See õigus on tal vastutava töötaja, seega „avaliku sektori asutuste“ kui andmetöötlusega tegelevate organite suhtes.
- 10 Määruses (EL) 2016/679 esitatud määratluses on märgitud, et vastutav töötaja on avaliku sektori asutus või amet, kuid avaliku sektori asutuse mõistet ei ole sõnaselgelt määratletud. Vahet tehakse üksnes avaliku sektori asutuste ja õigusasutuste vahel. Määruses on siiski nimetatud ka „sõltumatuid haldusasutusi“ (põhjendus 31) ja kasutatud muid asutuse mõisteid, mida siiski hõlmab üldmõiste „asutus“: järelevalveasutused, tolliasutused, õiguskaitseasutused, terviseasutused, andmekaitseasutused, andmekaitse järelevalveasutused, reguleerivad asutused, finantsjärelevalveasutused ja haldusasutused.
- 11 Selleks et tõlgendada avaliku sektori asutuse mõistet nimetatud määruse tähenduses, ei saa tugineda liikmesriigi õigusele. Liidu õigusaktides kasutatud mõisteid tuleb pigem määratleda autonoomselt.
- 12 Avaliku sektori asutuse mõistet saab kasutada kas organisatsioonilis-institutsioonilises tähenduses või selle tegevust arvestades. Vastavalt määruse (EL) 2016/679 artikli 4 punktile 7 koostoimes HSDIG § 30 lõike 1 esimese lausega tuleb lähtuda sellest, et avaliku sektori asutuse mõistet, mida on neis sätetes kasutatud, tuleb mõista asjaomase asutuse tegevust arvestades, sest HSDIG § 30 lõike 1 kohaselt oleneb HSDIG ja seega määruse (EL) 2016/679 kohaldamine sellest, millist ülesannet Hesseni liidumaa parlament täidab (õigusloome või haldus). Sellele vastavalt on avaliku sektori asutused kõik avalik-

õiguslikud asutused, kes täidavad avaliku halduse ülesandeid. Seega on Hesseni liidumaa parlament avaliku sektori asutus, kui ta täidab avaliku halduse ülesandeid.

- 13 Määruse (EL) 2016/679 artikli 4 punktis 7 on kasutatud lisaks mõistele „avaliku sektori asutus“ ka mõisteid „amet“ ja „muu organ“. Organit iseloomustab organisatsiooniline iseseisvus ja sõltumatus ametikoha täitjate vahetumisest ning see, et ta täidab oma nime all iseseisvaid ülesandeid. Hesseni liidumaa parlamendi petitsioonikomisjoni puhul on tegemist iseseisev organiga, seega avaliku sektori asutusega organisatsioonide käsitlevate õigusnormide tähenduses.
- 14 Määrava tähtsusega on see, kas ülesanded, mida organ täidab, kuuluvad avaliku halduse valdkonda. Halduse positiivset määratlust ei ole võimalik sõnastada, seda saab määratleda ainult muudest riiklikest ülesannetest eristamise teel. „Haldus“ on väljaspool õigusloomet ja kohtumõistmist toimuv tegevus. Parlamendi legislatiivne ülesanne on seadusandlik tegevus, nagu seda on määruse (EL) 2016/679 põhjenduses 41 seoses õiguslike aluste loomisega sõnaselgelt selgitatud.
- 15 Õigusloome on kõnealuses osas seadusandlike organite, käesoleval juhul Hesseni liidumaa parlamendi, mitte aga petitsioonikomisjoni seadusandlik tegevus. Petitsioonikomisjoni ülesanne tegeleda järelevalve ja nõustamisega ei kujuta endast kohtumõistmist ega seadusandlikku tegevust. Petitsioonikomisjonil on siiski õigus saada täitevvõimu esindajatelt teavet kõigi petitsiooni aluseks olevate asjaolude kohta, mida ta vajab petitsiooni nõuetekohaseks käsitlemiseks.
- 16 Petitsiooniõigus on kindlaks määratud HV artiklis 16 (mis vastab põhiseaduse artiklile 17). Sellele vastavalt võib igaüks pöörduda kirjalikult palve või kaebusega rahvaesinduse, aga ka Hesseni liidumaa iga muu haldusasutuse poole; petitsiooni esitajal on seejuures õigus nõuda petitsiooni vastuvõtmist, asja sisulist kontrollimist ja seda, et tehtaks põhjendatud otsus mõistliku aja jooksul. Lisaks nõudele asi sisuliselt lahendada ei taga HV artikkel 16 siiski õigust nõuda petitsiooniga taotletu täitmist.
- 17 Asjaolu, et petitsioonikomisjon on Hesseni liidumaa parlamendi ja seega seadusandliku organi allüksus, ei vii automaatselt selleni, et petitsioonikomisjoni tuleb käsitada nii, et see tegeleb seadusandliku tegevusega ja kuulub seega parlamendi kui seadusandliku võimu esindaja juurde. Petitsioonikomisjoni tegevusvaldkond ei kattu Hesseni liidumaa parlamendi ülesannetega (vt HV artikkel 116 jj), mis annavad viimasele seadusandliku võimu esindaja iseloomu, kuna komisjoni tegevus ei ole esiteks olemuselt siduv ja teiseks puudub petitsioonikomisjonil algatus- või kujundusõigus. Tema tegevus oleneb alati kodaniku ettepanekust ja tema taotluse sisust. Sama kehtib ka petitsioonide puhul, mis esitatakse avaliku sektori asutustele. Selle poolest ei ole erinevust õiguse vahel esitada petitsioone asutustele ja õiguse vahel esitada neid Hesseni liidumaa parlamendile.

- 18 Kuivõrd puudub avaliku sektori asutuse ja seega halduse õigusemõiste üldine määratlus, siis tuleb see käesoleval juhul määratleda konkreetselt. Seejuures tuleb lähtuda halduse mõiste laiast tõlgendusest ja seega ulatuslikust asutuse mõistest. Selle poolt räägib ka asjaolu, et määrus (EL) 2016/679 just nimelt ei nõua erinevalt direktiivit 2003/4/EÜ (keskkonnateabele juurdepääsu käsitlev direktiiv) artikli 2 lõikest 2 selliste asutuste välistamist, kes tegutsevad kohtu või seadusandjana (vt Euroopa Kohtu 14. veebruari 2012. aasta kohtuotsus Flachglas Torgau, C-204/09, EU:C:2012:71, punktid 40–44).
- 19 Seega on määruse (EL) 2016/679 eesmärk otsustava tähtsusega „asutuse“ mõiste tõlgendamisel. Vastavalt määruse (EL) 2016/679 artikli 3 lõikele 1 kohaldatakse määrust vastutava töötaja tegevuse kontekstis toimuva isikuandmete töötlemise suhtes. Selles mõttes ei erine Hesseni liidumaa parlamendi petitsioonikomisjon seoses asjaomase isiku petitsiooniga „haldus“asutusest (andmekaitseasutused, andmekaitse järelevalveasutused, reguleerivad asutused, finantsjärelevalveasutused).
- 20 Määrus (EL) 2016/679 järgib eesmärki tugevdada andmesubjekti õigusi ning seega kodaniku isiklike õigusi ja edendada tema enesemääramist. Seda, miks kohaldatakse HV artikli 16 alusel asutusele petitsiooni esitaja isikuandmete käitlemise suhtes määrust (EL) 2016/679, mistõttu on tal täielik õigus tutvuda andmetega vastavalt määruse (EL) 2016/679 artiklile 15, aga Hesseni liidumaa parlamendi petitsioonikomisjonile esitatud petitsiooni suhtes sama määrust ei kohaldata, petitsiooniõiguse sisust ei nähtu. Seetõttu lähtub eelotsusetaotluse esitanud kohus sellest, et Hesseni liidumaa parlamendi petitsioonikomisjoni puhul on tegemist avaliku sektori asutusega (organiga) määruse (EL) 2016/679 artikli 4 punkti 7 tähenduses. Seega puudub alus keelduda andmast teavet vastavalt määruse (EL) 2016/679 artiklile 15. Eelotsusetaotluse esitanud kohus leiab, et eelkõige ei esine ka piirangut määruse (EL) 2016/679 artikli 23 alusel. Tema hinnangul ei soovinud liidumaa seadusandja HDSIG eelnõu põhjenduses andmesubjektide õigusi piirata.

Teine küsimus

- 21 Eelotsusetaotluse esitanud kohus saab selle küsimuse esitada siiski ainult juhul, kui ta on „kohus“ ELTL artikli 267 tähenduses. Mis puudutab „kohtu“ tunnuseid, mida on Euroopa Kohtu praktikas esitatud, siis viitab eelotsusetaotluse esitanud kohus 17. juuli 2014. aasta otsusele liidetud kohtuasjades Torresi jt (C-58/13 ja C-59/13, EU:C:2014:2088, punkt 17) ning 6. oktoobri 2015. aasta kohtuotsusele Consorci Sanitari del Maresme (C-203/14, EU:C:2015:664, punkt 17).
- 22 Eelotsusetaotluse esitanud kohtul on kahtlus seoses sõltumatuse kriteeriumiga. Ta viitab sõltumatuse nõude tõlgendamisele Euroopa Kohtu praktikas. Sellele vastavalt on sõltumatuse nõudel kaks aspekti.

- 23 Esimene, väline aspekt eeldab, et asjaomane instants täidab oma ülesandeid täiesti iseseisvalt, ilma mis tahes hierarhilise või alluvussuhteta ja saamata kellelki korraldusi või juhiseid, ning on seega kaitstud väljastpoolt tuleva sekkumise või surve eest, mis võiks ohtu seada selle liikmete poolt neile lahendada antud vaidlustes otsuse tegemise sõltumatuse (16. veebruari 2017. aasta kohtuotsus Ramón Margarit Panicello, C-503/15, EU:C:2017:126, punkt 37).
- 24 Teine, sisemine aspekt on seotud erapooletuse mõistega ja selle eesmärk on võrdse distantsi säilitamine menetlusosaliste ja nende vastavate huvide vahel menetluse eset arvestades. See aspekt eeldab objektiivsust ja huvi puudumist seoses vaidluse tulemusega, välja arvatud õigusnormide range kohaldamine (16. veebruari 2017. aasta kohtuotsus Ramón Margarit Panicello, C-503/15, EU:C:2017:126, punkt 38).

Esimene aspekt

- 25 Esimese aspekti suhtes on eelotsusetaotluse esitanud kohtul kahtlused seetõttu, et kohtud alluvad hierarhiliselt justiitsministeeriumile, ja seda isegi juhul, kui nad ei saa üheltpki organilt korraldusi ega juhiseid.
- 26 Eelotsusetaotluse esitanud kohus viitab Euroopa Kohtu praktikale järelevalveasutuste sõltumatuse kohta andmekaitse valdkonnas, mille kohaselt peab otsustusõigus olema vaba igasugusest välisest (riigi või liidumaade) otsesest või kaudsest mõjust (vt 9. märtsi 2010. aasta kohtuotsus komisjon vs. Saksamaa, C-518/07, EU:C:2010:125, punkt 19 ning punktid 28, 30, 34 ja 36). Eelotsusetaotluse esitanud kohtu hinnangul peaks see kehtima ka kohtute puhul. Ka kohtuid ei või nende ülesannete täitmisel mingil viisil mõjutada ega suunata. See ei kehti mitte üksnes tegeliku õigusemõistmise (kohtuasjade lahendamise üle otsustamine) puhul, vaid ka kohtuasja lahendamiseni viivatel etappidel, seega seoses kohtukorralduse, menetluse käigu või kasutatava tehnoloogiaga jms.
- 27 Käesoleval juhul see nii ei ole: välis- ja sisekorralduse kehtestab minister kohtute ja prokuratuuride kodukorra ja muude õigusaktidega. Sellega, et minister on määranud keskseks teenusepakkujaks Hesseni andmete töötlemise keskinfosüsteemi (HZD), on ta kindlaks määranud ka kommunikatsioonikanalid (telefon, faks, Internet ja muud) ning elektroonilised vahendid, niinimetatud „HessenPC”, mis on mõeldud haldusasutustele. See viib eelotsusetaotluse esitanud kohtu hinnangul selleni, et haldusasutusel on lõppkokkuvõttes juurdepääs kõikidele kohtu andmetele, olgugi et ta seda võimalust tegelikult võib-olla ei kasuta. Seega ei ole kohtud niivõrd sõltumatud, et see võimaldaks neil oma kohustusi täita ilma välise mõjuta.
- 28 Ei saa välistada, et kohtud, kes on, välja arvatud „sõltumatud kohtunikud“, osa riigi üldisest valitsemisest ja seega allutatud asjaomase liidumaa valitsusele, ei saa siseriiklike ja liidu õigusnormide tõlgendamisel ja kohaldamisel tegutseda objektiivselt. See ilmneb juba asjaolust, et kohtutel ei ole vastupidi määrusele (EL) 2016/679 iseseisvat andmekaitsekontrolli, sest suurema osa andmetöötlusest

korraldab ministeerium, nimelt Hesseni justiitsministeeriumi õigusvaldkonna infotehnoloogia üksus (IT-üksus, mis on justiitsministeeriumi haldusalas olev keskasutus), ja/või HZD, kusjuures kohtul ei ole sellele tegelikku mõju (vt määruse (EL) 2016/679 põhjendus 20). Seda seetõttu, et õigust mõistva funktsiooni täitmine ei tähenda ainult otsuse tegemist, vaid see hõlmab kogu kohtumenetlust alates hagi, kaebuse või muu avalduse saabumisest kohtu kantseleisse kuni asja lahendamiseni otsuse või määruse kättetoimetamisega.

- 29 Ainuüksi juba võimalus, et kohtuid võidakse poliitiliselt mõjutada (justiitsministeeriumi poolt vahendite, töötajate jne eraldamise kaudu), võib põhjustada kohtute otsuste mõjutamise ohtu. Näiteks võib ministeeriumi koormusstatistika avaldada „survet otsuste tegemise kiirusele“. Seejuures on eelotsusetaotluse esitanud kohus seisukohal, et selline statistika ütleb vähe kohtute tegeliku koormuse kohta, sest kohtuasjade keskmise lahendamise aja määrab ministeerium ise ja teatavaid menetlusi, mida tuleb samuti käsitleda, ei ole statistikas üldse kajastatud.

Teine aspekt

- 30 Teise aspekti kohta tuleb märkida, et riigi põhiseaduslik olukord tagab üksnes kohtunike tegevuse sõltumatuse, mitte aga kohtute institutsioonilise sõltumatuse. See väljendub asjaolus, et kohtunikud – ja seega ka eelotsusetaotluse esitanud kohtu kohtuniku – nimetab ametisse ja neid edutab Hesseni justiitsminister (HRiG § 3), nende ametisse sobivust hindab Hesseni justiitsministeerium (HRiG § 2b) ja muus osas kohaldatakse kohtunike suhtes avaliku teenistuse sätteid.
- 31 VwGO § 18 („ajutine kohtunik“) alusel on võimalik üksnes ajutise personalivajaduse rahuldamiseks nimetada ametisse alaline ametnik, kelle puhul on täidetud kohtunikuks nimetamise tingimused, vähemalt kaheks aastaks, maksimaalselt aga tema alalise ametiaja lõpuni. Pärast seda pöördub asjaomane ametnik tagasi haldusvaldkonda. Sellise korra eesmärk on rahuldada esimese astme halduskohtus erakorralistes olukordades ajutiselt suurenenud personalivajadust ja see peab olema kooskõlas põhiseadusega. Seejuures võib ajutine kohtunik olla pärit ka asutusest, kes üldjuhul osaleb kohtumenetluses vastustajana.
- 32 Sõltumatuse puhul tuleb siiski arvesse võtta ka kohtu liikmete määramise viisi (vt selle kohta eelkõige Euroopa Inimõiguste Kohtu (EIK) 18. juuli 2013. aasta kohtuotsus *Maktouf ja Damjanovic vs. Bosnia ja Hertsegoviina*, CE:ECHR:2013:0718JUD000231208). Ajutiste kohtunike puhul on see küsitav.
- 33 Seetõttu tekib küsimus, kas kohtunikud, kelle nimetab ametisse ja keda edutab justiitsminister, kes otsustab ka nende isikuandmete käitlemise üle seoses kontaktandmete avaldamisega (kas või üksnes Hesseni liidumaa piires) – vähemalt menetluste puhul, milles osaleb Hesseni justiitsministeerium – on täiesti sõltumatud ja saavad teha otsuseid ilma mis tahes mõjutusteta, arvestades kas või seda, et nad on kandideerinud edutamiseks kohale, mille üle lõppkokkuvõttes

otsustab jälle justiitsministeerium. Siinkohal ei saa see eelotsusetaotluse esitanud kohtu hinnangul olla teisiti, kui on kohtupraktikas otsustatud seoses direktiiviga 95/46/EÜ andmekaitse järelevalveasutuste kohta – pigem peavad kohtuotsuses avaliku sektori asutuse suhtes kehtestatud kriteeriumid igal juhul kehtima kohtupidamise ja seega kohtute puhul (vt selle kohta kohtujurist Bobek'i ettepanek kohtuasjas komisjon vs. Poola, C-530/16, EU:C:2018:29, punkt 32 jj).

- 34 Kohtud on oma tegevuses sõltumatud ainult niivõrd, kuivõrd nende kohtunikud on sõltumatud ja alluvad ainult seadusele (HV artikkel 126). Muus osas on kohtunikud, eelkõige aga kohus allutatud välisele mõjule. Justiitsministeerium otsustab nimelt kohtunike arvu ja iga kohtu kohtunikukohtade ning kohtute töötajate ja ametnike, kes ei ole kohtunikud, arvu üle. Samuti otsustab ta kohtu varustuse, sealhulgas infotehnoloogia ja tarkvara üle.
- 35 Kohtunike tegevuse sõltumatus ei ole siiski piisav, et kaitsta kohut mis tahes välise mõju eest. Seda seetõttu, et sõltumatus ei pea välistama ainult otsest mõju juhiste vormis, vaid tagama ka kaitse igasuguse välise – nii otsese kui kaudse – mõju eest, mis võiks kohtuotsuste tegemist suunata ja mis oleks selleks sobiv (vt selle kohta Euroopa Kohtu 16. oktoobri 2012. aasta kohtuotsus komisjon vs. Austria, C-614/10, EU:C:2012:631, punktid 41–43).

TÖÖDOKUMENT